

DE GEMEENTEADMINISTRATIE

01.- De Gemeentesecretaris

Otten Petrus 1831 - 1844

Petrus Otten werd geboren als zoon van Arnold Otten en Maria-Josepha Erneste op 12 april 1796. Hij huwde op 13 nov. 1819 met Maria-Catharina Moria, d.v. Jean-Arnold Moria, die tijdens de Franse periode jaren 'adjoint-au-maire' was geweest en Catharina-Elisabeth Van Boven.

Nog voor zijn huwelijk was hij in maart 1819 gemeenteontvanger en denkelijk bediende van de burgerlijke stand vermits zijn naam voorkomt als getuige bij bijna elke aangifte. Kort nadien werd hij gemeenteonderwijzer tot in 1845. en woonde op Kapelhof. In 1823 bij de oprichting van het Bureau van Weldadigheid werd Petrus hiervan 'receveur'. Hij bleef dit tot 1836 en woonde 'nevens de kapel'. Ook was hij ontvanger van de kerkfabriek tot in 1836. Een tijdje zou hij klerk geweest zijn bij de Rechtbank van Eerste Aanleg te Hasselt.

Op 09 febr. 1831 werd hij de eerste Brustemse gemeentesecretaris van het Onafhankelijke België met een jaarwedde van 170 F.

Secretaris zijn van een kleine gemeente was in de 19e eeuw een bijambt, want zijn hoofdbezigheid was het onderwijs, dat hij uitoefende in zijn woonhuis op Kapelhof. Na 13 jaar dienst nam hij op 20 sept. 1844 als 49-jarige afscheid als secretaris. Door de hoogdringendheid werd reeds op dezelfde dag Jean-Charles Van Rutten, een landmeter uit St-Truiden, aangesteld als nieuwe secretaris.

Van Rutten Jean-Charles 1844 - 1864

Deze 34-jarige beëdigde landmeter kreeg het vertrouwen van de gemeenteraad op 20 sept. 1844 en dit werd door koning Leopold bekrachtigd op 04 okt. 1844. Zijn jaarwedde bedroeg 170 F. Vordien was hij secretaris in Duras geweest. In 1855 werd hij ook ontvanger van het Weldadigheidsbureau tot 10.10.1875. Hij woonde bij zijn zusters in de 'Rue de Liège 62' te St-Truiden. Na gedurende 20 jaren lief en leed met de gemeente meegemaakt te hebben nam hij zijn ontslag op 54-jarige leeftijd op maandag 02 mei 1864.

Daenen Louis-Henri 1864 - 1867

Op donderdag 12 mei 1864 werd deze 29-jarige handelaar uit St-Truiden reeds aangesteld als gemeentesecretaris. Hij was z.v. Martin Daenen, herbergier op de hoek van de 'Kloppenstraat en de

merk' en Marie-Jeanne Liebens, °Kerkom.

Hij bleef dit slechts 3 jaar want op 11 april 1867 werd hem eervol ontslag verleend.

Daenen Alphonse 1867 - 1880

Deze landmeter en winkelier uit St-Truiden (°ST.19.09.1839), was de broer van de vorige secretaris. Hij werd benoemd op donderdag 16 mei 1867. Zijn jaarwedde bedroeg 400 F. Hij huwde met Elisabeth Nickmans, °ST.1833-+16.12.1873 en woonde Naamsestraat 2 te St-Truiden.

Hij gaf zijn ontslag, na 13 jaar dienst, op dinsdag 01 juni 1880.

Leunen Arsène 1880 - 1923

Deze zoon, °ST.04.07.1851, van Henri Leunen, voorzitter van de '*Cercle catholique*' in St-Truiden, en Antoinette Boonen, werd benoemd als secretaris op zaterdag 04 juni 1880. Hij woonde in de Hamelstraat 15. Zijn ouders hadden een winkel in de Ridderstraat te St-Truiden.

Hij was zaakgelastigde in St-Truiden en gemeentebediende te Velm. Na goedkeuring door de provinciale overheid mocht hij als 29-jarige op dinsdag 27 juli 1880 beginnen.

In 1888 verdiende hij 400 F. Hij schreef ongeveer 236 uitgaande brieven per jaar. Op 07 sept. 1891 werd zijn jaarwedde verhoogd tot 600 F en in 1915 tot 980 F.

Hij bleef 43 jaar in dienst van de gemeente tot in 1923. Gedurende deze lange periode werkte hij onder vier burgemeesters: Ernest de Pitteurs, Pieter-Arnold Schoofs, Joannes Sweldens en Joseph Poelmans.

VII.B.06.

02. De Gemeenteontvanger

Moria Bartholomeus 1831 - 1847

Willem Coelmont jr. (Br.°11.09.1798-+12.09.1830) was de ontvanger tijdens de Hollandse periode. In febr. 1831 werden de nieuwe kandidaturen opgevraagd. Het waren drie Brustemse landbouwers: Bartholomeus Moria, 30 j, Frans Romsée, 31 j en Joseph Balis, 26 j.

Bartholomeus Moria, (Br.°10.02.1800-+10.02.1865) z.v. Jean-Arnold Moria, +1819, en Catharina-Elisabeth Van Boven, haalde het en werd op 13 april 1831 benoemd. De gemeenteraad eiste van hem een borgsom van 300 gulden. Hij stelde 20 roeden akkerland 'aen den nieuwen steenweg' als onderpand.

Bartholomé huwde een jaar later, op 01 mei 1832, met de weduwe van Joannes-Melchior Loix, en eveneens de weduwe van zijn voorganger Willem Coelmont jr., nl. Maria-Gertrude Vanden Putte, (°1791-+1882). Hij werd vader van een dochtertje, dat na zeven maanden stierf.

Bartholomé Moria bewoonde in 1833 de grote hoeve 'De Nieuwe Piepel' op de Dorpsplaats, naast de St-Jobkapel. Het woonhuis van de hoeve dateerde uit de 17e eeuw. Het was het eerste bakstenen huis van Brustem en werd in 1645 door de monniken van Averbode gebouwd. Zij noemden hun verblijf 'De Nieuwe Piepel', nadat de andere hoeve 'De Oude Piepel' in de Piepelstraat afgebrand was. Thans wordt in het woonhuis een taverne-restaurant uitgebaat.

Op maandag 19 dec. 1836 koos men Bartholomé tot voorzitter van het Bureau van Weldadigheid om de ontslagnemende pastoor Winandus Vaes te vervangen.

Op 20 mei 1844 kwam Bartholomé in de gemeenteraad i.v.v. de overleden schepen Pierre Sweldens. Hij behaalde in de tussentijdse verkiezing 38 stemmen op de 39. Datzelfde jaar op 24 juli werd hij schepen. In 1846 werd hij tot burgemeester benoemd als opvolger van de overleden Lambert Monville.

Hij gaf toen zijn ontslag als voorzitter van het Weldadigheidsbureau en op 07 aug. 1847 werd hij als gemeenteontvanger opgevolgd door zijn stiefzoon, de 30-jarige Guillaume Loix.

Loix Guillaume 1847 - 1895

Guillaume Loix (Br.°15.07.1817), was z.v. Joannes-Melchior Loix, (°1771-+1823), en Maria-Gertrude Vanden Putte. Deze

Joannes-Melchior was in 1820 landbouwer in de Piepelstraat en betaalde 50,57 gulden belasting, wat toen het vierde meeste in het dorp was.

Moeder Gertrude, weduwe in juli 1823, hertrouwde op 18 sept.1824 met Willem jr. Coelmont, (°1798-+1830), z.v. Egide-Norbert Coelmont, gemeenteontvanger 1819-1825 en Anna-Agnes Schoofs, de pachters van 'De Oude Piepel', waar zij nu ging wonen. In 1825 werd Willem jr. Coelmont de opvolger van vader Egide-Norbert als ontvanger tot aan zijn overlijden in 1830.

In 1832 hertrouwde Maria-Gertrude Vanden Putte, nu voor de derde maal, met de nieuwe gemeenteontvanger Bartholomé Moria en ging in 'De Nieuwe Piepel' wonen.

Guillaume Loix huwde op 30 juli 1838 met Maria-Catharina-Eli-sabeth Coelmont, Br.°02.03.1810, d.v. Egide-Norbert Coelmont en Anna-Agnes Schoofs en dus ook de zuster van zijn overleden eerste stiefvader.

Op 07 aug. 1847 werd Guillaume Loix gemeenteontvanger als opvolger van zijn tweede stiefvader Bartholomé Moria, die burgemeester geworden was. Zijn jaarwedde bedroeg toen 65,66 F. Hij werd vader van zes kinderen.

Nadat zijn hoeve in de Tomstraat 140 afbrandde in 1870, zette hij zijn bedrijf verder op de winning, eertijds uitgebaat door burgemeester Lambert Monville. Deze boerderij dateerde uit de 18e eeuw en lag op de Luikersteenweg. Guillaume Loix overleed op 20 april 1895, 78 jaar oud.

Coelmont Jean-Baptiste-Edouard 1895 - 1920

Jean-Baptiste-Edouard, (Br.°22.03.1870-+19.11.1948), (z.v. Egide-August-Norbert Coelmont en Marie-Gertrude Bels; klz.v. ontvanger Willem jr. Coelmont en Maria-Gertrude Vanden Putte), huwde met Maria-Eugenie Poelmans (d.v. Egide-Norbert Poelmans en Marie-Thérèse de Tilloux).

Hij was landbouwer en magazijnier te St-Truiden en vanaf 14 mei 1895 benoemd tot gemeenteontvanger te Brustem in opvolging van zijn oom, Guillaume Loix, die het ambt gedurende 48 jaar bekleedde. Hij bleef ontvanger tot in 1920 en overleed te Brustem op 19 nov. 1948 in de leeftijd van 78 jaar op het Dorpsplein.

Gedurende 101 jaar bleef dit eerbaar ambt in handen van de- zelfde familie:

1819 - 1825	Egide-Norbert Coelmont
1825 - 1830	Willem jr. Coelmont
1831 - 1846	Bartholomé Moria
1847 - 1895	Guillaume Loix
1895 - 1920	Jean-Baptiste-Edouard Coelmont

VII.B.06.

03. De Gewestelijke Belastingontvanger

Het gewestelijk belastingskantoor dat in 1804 door de Franse overheid te Brustem werd opgericht, functioneerde gedurende 45 jaar tot het werd opgeheven op 21 april 1849.

Van 1804 tot februari 1825 was Egide-Norbert Coelmont (x Maria-Agnes Schoofs) de gewestelijke ontvanger van de directe en indirecte belastingen.

In 1826 troffen we Amandus-Philip Drousbeek aan als gewestelijke ambtenaar. Op 09.06.1826 werd Hendrik Lauwers overgeplaatst van Borgloon naar Brustem. Hij was beambte der directe belastingen en accijnzen en vond zijn logement in de herberg van Jean Loix, het 'Barierhuis' op de Luikersteenweg. Op 02.03.1827 huwde hij met Margaretha-Jozefina Coune uit Heers. Daar verbleef ook een 'commis' nl. Peter Debruyn. Op 25 jan. 1827 werd Nederlander Paul-Dominic Reynaerds uit Heerlen ook overgeplaatst van Borgloon naar Brustem.

In maart 1828 was Franciscus-Nikolaas Buijck eveneens ambtenaar in het belastingskantoor. Hij overleed reeds in 1829. Met vrouw en kind logeerde hij in 'De Zwik'.

Na hem kwam Constantinus Delijker, echtgenoot van Rosalia Snoek, die ook in 'De Zwik' verbleven. Hun dochtertje Joanna-Maria overleed er op 24 maart 1830.

Op 01 april 1830 vestigde Frans Lersik uit Luxemburg, 'ambtenaar 3de classe voor de directe en indirecte belastingen' zich met echtgenote Maria-Elisabeth Makey en hun vijf kinderen te Brustem.

In 1846 verbleven in het logementshuis 'De Zwik':

- Carolus Marotte, °Petit-Hur (Luxemburg) 1819, douanebediende.
 - Pierre Wolff, °Hossingen (Luxemburg) 1807, een gehuwde bediende van de accijnzen.
 - Jules Langlais, °Brussel, °1819, bediende van de accijnzen.
- Zij waren allen te Brustem gedomicilieerd.

In april 1849 werd het kantoor voor directe en indirecte belastingen te Brustem gesloten.

VII.B.06.

04. De Veldwachters

Engelbosch Henri 1817 - 1834

De eerste '*garde champêtre*' van het Onafhankelijke België was Henri Engelbosch (Br.°19.05.1780), gehuwd met Maria-Catharina Strauwen, °ST.1784-+Br.1864. Het gezin telde vier kinderen en woonde op Lichtenberg. Zijn aanstelling dateerde van 29 juli 1817. Na 17 jaar dienst werd hij afgezet op 11 aug. 1834 omdat '*hij steeds zat was en meer in de cabarets vertoefde dan in de velden, waar hij moest dienstdoen*'.

Vranken Egidius 1834 - 1838

Voor de vrijgekomen betrekking waren er drie kandidaten:

- 1.-Egidius Vranken, 40 j, schoenmaker.
- 2.-Jean Lenaers, 34 j, dagloner, kon lezen noch schrijven.
- 3.-Pierre Lenaers, 54 j, dagloner, kon lezen noch schrijven.

Op 25 febr. 1835 legde Egidius Vranken de eed af. Hij kon slechts zijn naam schrijven, was dikwijls belet wegens ziekte, maar van goed gedrag. Hij was gehuwd met Maria-Elisabeth-Phi-lippina Hayen en werd vader van twee kinderen.

Op maandag 19 dec. 1836 werd schepen Pierre Sweldens aangesteld als hoofd van de politie te Brustem. Hij nam deze functie waar tot 01 jan. 1840. Een eerste gevolg hiervan was het ontslag van de veldwachter.

De 44-jarige Gilles Vranken werd 'ongeschikt voor de dienst' verklaard, omdat hij te vaak ziek was. Dat hij niet schrijven kon, was geen bezwaar voor zijn ambt. Hij woonde '*tegenover den kruisbogenraem*'.

Jacques Petrus 1838 - 1864

Reeds op 10 febr. 1838 waren drie kandidaturen voor de betrekking van veldwachter bekend:

- 1.-Petrus Jacques, 35j, °Velm 04.09.1803, gehuwd met Maria-Catharina Strauwen, °ST.1797-+Br.1868, '*goede zedigheid en onberispelijk gedrag, kunnende lezen en schrijven, wonend te Gelinden, had een sterk gestel*'.
- 2.-Egidius Vranken, 44j, '*kon niet schrijven, goed gedrag, maar ziekelijk. Hij was bijna drie jaar veldwachter te*

Brustem geweest'.

3.-Henri Engelbosch, 55j, uit Brustem, was in 1834 ontslagen als veldwachter te Brustem voor '*slechte dienst en dronkenschap, kunnende schrijven, doch weinig lezen*'.

De keuze tussen twee oudgedienden en een nieuweling was niet moeilijk. Op 08 mei 1838 legde Petrus Jacques zijn eed af in handen van de gouverneur. Het '*traktement*' van veldwachter be- droeg 200 F per jaar.

In de raadsvergadering van 22 dec. 1849 moest er een veld- wachter aangesteld worden om dienst te doen op Terstok en Kor- tenbos en tevens in Kozen. Daar Petrus Jacques reeds veldwach- ter was te Brustem en Aalst, kon hij onmogelijk ook optreden in Terstok en Kortenbos. De raad nam geen beslissing.

In 1850 kreeg de veldwachter een aangepaste kledij, zodat hij overal herkenbaar was als de man van de wet. Vanaf 01 jan.1862 werd de jaarwedde van de veldwachter verhoogd tot 270 F en na- dien tot 350 F. Hij woonde in de '*Verkenstraet 110* en had drie kinderen:Joannes (veldwachter te Gelinden), Antoneta en Petrus.

Op 11 dec. 1864 werd Petrus Jacques afgezet, na 26 j. dienst. Hij had een gevangenisstraf van 30 dagen gekregen en dat was de druppel die de emmer deed overlopen. Hij overleed te St-Truiden op 22.12.1882 (72j).

Lacroix Joseph 1865 - 1878

De betrekking van '*champetter*' was vacant. Er daagden twee kan- didaten op:

- 1.-Joseph Lacroix, Br.°09.12.1824-+07.03.1895, 43j, dagloner- metselaar uit Brustem.
- 2.-Guillaume-Hubert Leenen, oud-douanier uit St-Truiden.

Het hemd was nader dan de rok en de Brustemnaar won het pleit en deed weldra zijn ronde door het dorp. Hij huwde met Elisabeth Petite uit Ordingen, werd vader van vijf kinderen en woonde achter de school aan de Singel.

Vanaf 01 jan. 1868 bedroeg de wedde 400 F. Maar de gemeenteraad bedacht zich, want op 10 nov. 1868 beweerde de secretaris dat de verhoging van 50 F een vervanging was voor de helft der boeten, die de veldwachter zelf mocht inkasseren. Op nieuwjaarsdag 1869 werd de jaarlijkse vergoeding van de veldwachter op 500 F gebracht en vanaf 1874 verdiende hij 550 F.

In 1878 werd de 65-jarige '*garde*' Joseph Lacroix op rustgesteld met 22 dienstjaren.

Maho François 1878 - 1887

Zijn opvolger in 1878 was Joannes-François Maho, °Tienen 31.01.1886 en gehuwd met Philippina Vanbrabant. Op 15 april 1881 kreeg de gemeenteraad 'van overal' klachten over de 'champetter'. Hij zou zijn bewakingsdienst nogal verwaarloosd hebben. De gemeenteraad besloot hem een tuchtmaatregel op te leggen: afhouding van één maandwedde.

In september 1886 werd 98,30 F aan kledij voor de veldwachter besteed. In 1887 nam hij zijn ontslag op 27 juni, na 9 jaar dienst.

Maho Paul-Antoine 1887 - 1890

Er boden zich twee kandidaten aan:

- 1.-Grommen Gerard-Amelius, 30j. uit Brustem.
- 2.-Maho Paul-Antoine, 22j. uit Brustem.

Het gemeentebestuur was verplicht een lijst met twee kandidaten op te sturen, zodat de gouverneur een vrije keuze kon doen.

Bij geheime stemming tussen de zes aanwezige raadsleden op 18 juli 1887 was de uitslag voor de eerste plaats: Grommen 5 st. en Maho 1. Voor de tweede plaats luidde de uitslag: Maho 2 st., blanco 3. Maar iemand merkte op dat Paul-Antoine Maho, geboren op 11.01.1865, (z.v. François Maho en Elisabeth Balens) slechts 22j. en 6m. was. Hij bereikte dus de vereiste leeftijd niet en was verplicht een afwijking aan te vragen.

Na de vrijstelling voor de leeftijd werd op 12 aug. 1887 Gerard-Amelius Grommen aangesteld. Twee weken later, stuurde de gouverneur alles terug naar Brustem. De benoeming van Amelius Grommen was ongeldig omdat de tweede kandidaat niet aan de vereisten voldeed. Hij had namelijk niet de meerderheid der stemmen gehaald voor het bekleden van de tweede plaats gezien er 3 blanco's waren.

Een nieuwe geheime stemming werd belegd. Er daagden slechts 5 raadsleden op. Voor de eerste plaats kreeg Amelius Grommen 4 st. en Maho 1. Voor de tweede plaats kreeg Maho 3 st. en 2 blanco's. Op 16 okt. 1887 kwam de beslissing van Hasselt: Paul-Antoine Maho werd de nieuwe veldwachter. Brustem had de eer om de jongste 'garde' uit de geschiedenis te hebben.

In 1888 verdiende hij 675 F en kreeg in 1889 een nieuw kostuum. In 1890 verdiende hij 700 F maar op 27 febr. 1890 gaf Paul-Antoine Maho zijn ontslag.

Grommen Gerard-Amelius 1890 - 1915

Er waren twee kandidaten:

- Grommen Gerard-Amelius, °Br.10.04.1857. Hij kon lezen en schrijven in 't Vlaams en had het vaderland gediend bij het 2e regiment lanciers.
- Dewolf Charles-Louis, °Moorsel 05.04.1864. Hij had gediend

bij het 4e regiment van de artillerie.

Op 06 maart 1890 behaalde Grommen 8 st. en werd eerste kandi-daat. Dewolf kreeg 5 stemmen, 2 tegen en 1 blanco. Op 12 april 1890 werd Gerard-Amelius Grommen veldwachter benoemd.

In 1891 verdiende hij 700 F. Hij was z.v. Joannes Grommen en Anna-Theresia Leunen uit de Tomstraat. Na 25 jaar dienst overleed hij tijdens de eerste wereldoorlog op 31 mei 1915. Hij was op 22.02.1882 gehuwd met Victorina Pacques, °ST.1858-+1919, werd vader van 12 kinderen en woonde Beekant en nadien op de Luikersteenweg 29. Zijn zoon Bonaventura volgde hem op in 1917.

